

PROGRAM TEMELJNEGA USPOSABLJANJA

MENTORJEV ČEZMEJNIH ŠTUDIJSKIH KROŽKOV



ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE

ZBIRKA PROGRAMOV ANDRAGOŠKEGA USPOŠABLJANJA IN SPOPOLNJEVANJA ANDRAGOŠKEGA CENTRA SLOVENIJE

Program: **PROGRAM TEMELJNEGA USPOŠABLJANJA MENTORJEV
ČEZMEJNIH ŠTUDIJSKIH KROŽKOV**

Leto nastanka programa: **2015**

Leto zadnje revizije programa: **2015**

Leto prenehanja programa: **program se izvaja**

Jezikovni pregled: **besedilo ni lektorirano**

Objava: **http://izobrazevanje.acs.si/programoteka_as/**

Pripravo programa in objavo na spletu je omogočilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije.

SPLOŠNI DEL

1. IME PROGRAMA

Program temeljnega usposabljanja mentorjev čezmejnih študijskih krožkov

2. UTEMELJENOST PROGRAMA

Čezmejni študijski krožki so bili vpeljani v slovenski prostor s pomočjo projekta *Čezmejni laboratorij za razvoj človeških virov in mrež sodelovanja za ovrednotenje znanja in virov na območju INTERREG*, ki je potekal v obdobju oktober 2011 – december 2014. Andragoški center Slovenije je bil projektni partner, zadolžen za vsebino usposabljanja, podelitev licenc in svetovanje pri izvedbah ter vpeljavi študijskih krožkov v sosednjo pokrajino Italije, Furlanijo Julijsko Krajino.

Potrebe in možnosti udeležencev in izvajalskih institucij, ki izvajajo krožke v obmejnem prostoru Tolminske, Goriške, Benečije in Režije, so pod vplivom dveh različnih državnih zakonodaj. Osnovni model študijskih krožkov, ki jih v Sloveniji koordinira ACS, je nadgrajen s posebnostmi čezmejnega prostora, njegovega razvoja in izobraževalnih potreb, vendar v svojem bistvu sledi slovenskemu modelu.

Program je potekal kot e-učenje v kombinaciji s komunikacijskimi delavnicami.

SLOVENIJA

- ▶ Zakon o izobraževanju odraslih (UL RS 110/2006, prečiščeno besedilo);
- ▶ Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010 (2.1 prvo prednostno področje: splošno izobraževanje in učenje odraslih; 2.3 Tretje prednostno področje: izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela; 3 Dejavnost, potrebna za izvajanje izobraževanja, 3.2 Programska ponudba). Ur. l. RS 70/2004;
- ▶ Program vladnih reform za uresničevanje lizbonskih ciljev (III B.2.1 Spodbujanje razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja; B.2.2 Prilagodljivi sistemi izobraževanja in usposabljanja; III D.2.1 Spodbujanje prožnosti, prilagodljivosti in mobilnosti na trgu dela). Vlada R Slovenije, 2006.

EVROPSKA UNIJA

- ▶ Izobraževanje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno: Priporočila Evropske komisije (sporočilo 1 in 4, str. 10), 2006;
- ▶ Lifelong Learning, policy brief. Organisation for Economic Co-operation and Development; CEC COM;
- ▶ Education & Training 2010: the Success of the Lisbon Strategy Hinges on Urgent Reforms (2003);
- ▶ Education and training in Europe: diverse systems, shared goals for 2010;



- ▶ European Commission, 2001: Making a European Area of Lifelong Learning a Reality;
- ▶ Council of the European Union (European Commission, 2002): The concrete future objectives of education and training system, EDUC 23, 5980/01;
- ▶ The concrete future objectives of education and training system, EDUC 23, 5980/01; Memorandum of lifelong learning; Lizbonska deklaracija, 2000, <http://ue.eu.int/>.

3. CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina so udeleženci, ki živijo ob državni meji in želijo spoznati, preizkusiti in voditi učenje v čezmejnih študijskih krožkih ter si tako razširiti obzorje, kakovostno izpolniti prosti čas in prispevati k spremembi oz. razvoju svojega okolja. Zaželeno, ne pa nujno je, da so v študijskem krožku zastopani udeleženci z obeh strani meje.

Glede na delovni položaj je mogoče pričakovati, da so to osebe, ki imajo:

- ▶ različne ravni in smeri izobrazbe,
- ▶ različne izkušnje z izobraževanjem odraslih, vendar večinoma niso začetniki.

4. CILJI/KOMPETENCE

Usmerjevalni cilji

Udeleženci:

- ▶ se seznanijo s terminologijo v izobraževanju odraslih,
- ▶ spoznajo pojem študijski krožek s poudarkom na slovenski praksi,
- ▶ spoznajo andragoški cikel,
- ▶ se naučijo načrtovanja ciljev čezmejnih študijskih krožkov,
- ▶ spoznajo mogoče oblike animacije za delo v čezmejnih študijskih krožkih,
- ▶ se naučijo, kako izbrati teme čezmejnega študijskega krožka,
- ▶ spoznajo organizacijo dela v čezmejnem študijskem krožku,
- ▶ spoznajo metode dela v čezmejnem študijskem krožku,
- ▶ spoznajo vire in učne pripomočke,
- ▶ spoznajo postopek ocenjevanja uspešnosti čezmejnega študijskega krožka,
- ▶ se seznanijo z odnosi med sodelujočimi v čezmejnem študijskem krožku,
- ▶ spoznajo značilnosti medkulturne komunikacije,
- ▶ spoznajo institucije, ki so potencialni partnerji v čezmejnem sodelovanju in (morebitne) prakse študijskih krožkov obmejnega prostora,
- ▶ spoznajo organizacijo in delovanje projekta študijski krožki v posamezni državi, kjer bodo dejavni.



Operativni cilji

Udeleženci:

- ▶ razmišljajo o skupnostnem učenju in njegovih antropoloških temeljih,
- ▶ preizkusijo sporazumevanje v izobraževanju s poudarkom na medkulturni komunikaciji,
- ▶ razmišljajo o nehierarhičnih oblikah učenja,
- ▶ razpravljajo o pilotni izvedbi, jo pripravijo, izvedejo in vrednotijo.

5. TRAJANJE PROGRAMA

Program traja 175 pedagoških ur in obsega:

1. uvodno tridnevno srečanje v obsegu 24 pedagoških ur,
2. spoznavanje in preizkus metod dela, lika mentorja in načrtovanja izvedbe študijskega krožka v obsegu 16 ur,
3. 8 tednov e-izobraževanja v spletni učilnici pod vodstvom izkušenega e-mentorja, skupaj v obsegu 56 pedagoških ur,
4. pripravo izvedbenega načrta za izpeljavo študijskega krožka v obsegu 8 pedagoških ur,
5. pilotne izvedbe čezmejnih študijskih krožkov v obsegu 48 pedagoških ur,
6. sklepno tridnevno srečanje v obsegu 23 pedagoških ur.

Udeležencem programa podajamo sledeča sporočila: kaj je čezmejni študijski krožek, kakšna je vloga mentorja; kako izbrati učne teme in poiskati vire znanja; kako pridobiti in navdušiti člane krožka; kako načrtovati delo študijskega krožka, kako z lastnimi izkušnjami prispevati k razvoju (specifičnega) medkulturnega okolja, ki povezuje različne jezike ter je bilo določeno obdobje razdeljeno z mejo, kako presežati medkulturne razlike ter s pomočjo učenja odraslih vzpostaviti komunikacijo tudi prek državne in jezikovne meje.

Za e-učenje in delo v spletni učilnici je predvidena povprečno 1 ura na dan, vse dni trajanja programa (število tednov usposabljanja v spletni učilnici krat 7 dni v tednu krat 1 ura na dan).

Od izvirnega (klasičnega) programa Temeljno usposabljanje mentorjev študijskih krožkov se navedeni program razlikuje po novih vsebinah in zaradi večjezičnosti dodatnih urah komunikacije predvsem po dejstvu, da program vključuje tudi pilotno izvedbo študijskega krožka.



6. POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM, PRIZNAVANJE ŽE PRIDOBLENEGA ZNANJA, POGOJI ZA NAPREDOVANJE, POGOJI ZA DOKONČANJE PROGRAMA

Pogoji za vključitev

Pogoj za vključitev v program je enak kot za vključitev v Temeljno usposabljanje mentorjev, torej vsaj srednješolska izobrazba, dopolnjena z izkušnjami pri delu z ljudmi, po možnosti v izobraževanju odraslih ali praksa z učenjem v čezmejnih študijskih krožkih. Tričlanska komisija, v kateri so člani z obeh strani meje, lahko postavi dodatna 2-3 merila za udeležbo v programu ter preveri ustreznost prijav za te cilje.

Izpolnitev prijavnice.

Prednost imajo osebe iz okolij s šibko ponudbo izobraževanja (odraslih) in tisti, ki izkazujejo referenčne kompetence za vodenje učenja glede na naslednje kazalnike: raznolikost lastnih učnih izkušenj, vpetost v civilnodružbeno dejavnost v lokalnem okolju, poznavanje zgodovinskih in kulturnih posebnosti lokalnega okolja ter njegovih razvojnih potreb, odzivnost javnosti na njihovo delo in ocene zadovoljstva, če gre za izobraževalno delo, zmožnost pridobivanja pogojev za delo (na primer stiki z ustanovami, pridobljeni projekti), priporočila ipd.

Priznavanje že pridobljenega znanja

Priznavanje pridobljenega znanja je mogoče le za tiste, ki že razpolagajo s potrdilom Andragoškega centra Slovenije za usposobljenost za vodjo ali mentorja študijskih ali bralnih krožkov.

Pogoji za napredovanje

Udeležba in dejavno sodelovanje, odzivnost na delavnicah in v e-učilnici.

Pogoji za dokončanje

Pogoji za dokončanje programa so:

- ▶ vsaj osemdesetodstotna udeležba na delavnicah,
- ▶ pozitivna ocena e-mentorja, ki jo sestavi iz prisotnosti v e-učilnici in kakovosti odzivov v njej,
- ▶ oddaja in sprejemljivost seminarske naloge s predpisano strukturo,
- ▶ izveden in dokumentiran ŠK z najmanj 40 urami po načelih ŠK.



7. OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Preverjanje znanja v programu za mentorje čezmejnih študijskih krožkov poteka ob dokončanju programa, in sicer v več oblikah:

1. ovrednoteno je udeležencevo sodelovanje v spletnem okolju – rednost in kakovost odzivanja in sodelovanja v e-učilnici,
2. ocenjena je seminarska naloga, ki je pripravljena po vnaprej znanih navodilih,
3. oddano zaključno poročilo o izvedenem pilotnem študijskem krožku.



POSEBNI DEL

8. ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Program se izpeljuje v skupini do 16 udeležencev v obliki **kombiniranega učenja**, in sicer praviloma organiziramo **uvodno, vmesno** in **sklepno srečanje, e-izobraževanje v spletni učilnici** in **so-mentorstvo pri pilotnih izvedbah**.

Za programe e-izobraževanja je značilno, da sta predavatelj in udeleženec prostorsko ločena in da se posameznik uči ob računalniku in ob posebej prilagojenem učnem gradivu. E-izobraževanje zajema predstavitev in usvajanje učne vsebine ter mentorsko/tutorsko in administrativno-tehnično podporo udeležencem, in sicer s pomočjo interneta, neposredne oblike poučevanja so le dopolnilne narave.

Neposredna srečanja so organizirana v predavalnici s predavateljem/-i. Zagotovljeno je prevajanje, če udeleženci niso večjezični. Uvodno srečanje je namenjeno spoznavanju udeležencev in izmenjavi izkušenj ter uvodu v posamezne vsebine programa, sprotno medsebojnemu spoznavanju in usklajevanju, evalvacijska evalvaciji dela – sprotni in končni.

Predvideni so sledeči **učni pripomočki**: tabla, flip chart (demo tabla), plakatni listi, listi A4, pisala, flomastri, prenosni računalnik za predavatelja in udeležence. Za izvedbo morajo biti zagotovljeni tudi **prostorski in materialni pogoji**, in sicer: učilnica, prirejena za izobraževanje odraslih, priključki za računalnike in internet za udeležence, LCD-prikazovalnik in CD-predvajalnik, mize, ki jih je mogoče poljubno sestavljati.

E-izobraževanje poteka v spletni učilnici (v e-učnem okolju) s pomočjo računalnika, interneta in ob podpori izkušenega e-mentorja ali e-tutorja ter po potrebi prevajalca. E-izobraževanje poteka v obliki vodenega in organiziranega samostojnega učenja, in sicer tako, da udeleženci prejmejo navodila za samostojno delo in/ali za delo s kolegi v svoji učni skupini, pri čemer imajo ves čas poteka e-izobraževanja na voljo strokovno pomoč mentorja/tutorja. Vsa navodila in učna gradiva so na voljo tudi v tujem jeziku, če udeleženci niso večjezični. Mentor/tutor ocenjuje pisne izdelke udeležencev in jim v spletni učilnici podaja povratne informacije, po potrebi v sodelovanju s prevajalcem. Delo udeležencev v spletni učilnici lahko obsega na primer: pregledovanje, branje in proučevanje učnega gradiva in učnih virov, sodelovanje v diskusijskih forumih, sodelovanje v sinhronih in asinhronih klepetalnicah, postavljanje vsebinskih vprašanj, priprava in objavljanje lastnih izdelkov, nalog, preverjanje svojih učnih dosežkov idr.

Za izpeljavo e-izobraževanja mentor/tutor in udeleženci usposabljanja potrebujejo ustrezen osebni računalnik z dostopom do interneta.



9. SKLOPI/PREDMETNA PODROČJA/PREDMETNIK/TEME

Program sestavljajo naslednje teme:

| TEME | TRAJANJE v pedagoških urah |
|---|-------------------------------|
| 1. SKLOP: UVODNA DELAVNICA | 24 |
| Uvod v program, predstavitev poteka, opreme, lokacij, sodelujočih (dvojezično) | 8 |
| Medsebojno spoznavanje udeležencev (po jezikovnih skupinah) | 8 |
| Predstavitve ključnih elementov lokalnega okolja udeležencev ter iskanje podobnosti na obeh straneh meje | 8 |
| 2. SKLOP: METODE DELA, LIK MENTORJA IN NAČRTOVANJE IZVEDBE ČEZMEJNEGA ŠTUDIJSKEGA KROŽKA | 16 |
| Metode dela v izobraževanju odraslih in v študijskem krožku ter lik mentorja | 16 |
| 3. SKLOP: E-IZOBRAŽEVANJE V SPLETNI UČILNICI | 56 |
| 1. teden e-izobraževanja: ▶ Posebnosti čezmejnega prostora ▶ Ugotavljanje potreb v okolju | 7 |
| 2. teden e-izobraževanja: ▶ Okvirno oblikovanje ciljev ▶ Pridobivanje udeležencev, priprava prostora | 7 |
| 3. teden e-izobraževanja: ▶ Učne metode v čezmejnih študijskih krožkih | 7 |
| 4. teden e-izobraževanja: ▶ Vrednotenje čezmejnih študijskih krožkov | 7 |
| 5. teden e-izobraževanja: ▶ Izbrani primeri čezmejnih študijskih krožkov ▶ Časovno in finančno načrtovanje | 7 |
| 6. teden e-izobraževanja: ▶ Čezmejno sodelovanje ▶ Sporazumevanje in medosebni odnosi | 7 |
| 7. teden e-izobraževanja: ▶ Obvladovanje konfliktov ▶ Razvoj lokalne družbene mreže ▶ Razvoj skupnosti in sporazumevanje ter sodelovanje z okoljem | 7 |
| 8. teden e-izobraževanja: ▶ Evalvacija vsebin učenja v e-učilnici | 7 |

| TEME | TRAJANJE v pedagoških urah |
|--|-------------------------------|
| 4. SKLOP: IZVEDBENI NAČRT ZA IZPELJAVO ČEZMEJNEGA ŠTUDIJSKEGA KROŽKA | 8 |
| Priprava na izdelavo izvedbenih načrtov/seminarskih nalog | 8 |
| 5. SKLOP: PILOTNE IZVEDBE ČEZMEJNIH ŠTUDIJSKIH KROŽKOV | 48 |
| Pilotne izvedbe čezmejnih študijskih krožkov | 40 |
| Evalvacija pilotnih izvedb z vidika udeležencev, mentorjev, organizatorjev usposabljanja | 8 |
| 6. SKLOP: SKLEPNA DELAVNICA | 23 |
| Predstavitve pilotnih izvedb, razprava in iskanje rešitev | 9 |
| Povzetek izpeljanih evalvacij, izkušnje ter možnost izpopolnitve modela čezmejnih študijskih krožkov | 14 |
| SKUPAJ | 175 |

10. LISTINA

Slovenski udeleženci **po koncu programa ob izpolnjevanju pogojev**, ki jih predvideva, prejmejo **potrdilo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport o profesionalnem usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju**. V njem so navedeni: ime in sedež izvajalca, naziv potrdila, številka potrdila, podatki o prejemniku potrdila (ime in priimek, datum rojstva), čas izpeljave programa, vrsta programa, ime programa, trajanje programa, število pridobljenih točk glede na nacionalna pravila, podpis odgovorne osebe, kraj in datum izdaje potrdila, žig ACS.

Udeleženci poleg **potrdila Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pridobijo tudi prilogo ACS k potrdilu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport o profesionalnem usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju**. Priloga ima naslednje podatke: naziv potrdila/priloge, številka potrdila/priloge, podatki o prejemniku potrdila/priloge (ime in priimek, datum in kraj rojstva), ime programa, vsebina programa, trajanje programa v celoti, trajanje delov programa, podatek, da je kandidat izpolnil pogoje za dokončanje programa, vrsta in vsebine preverjanja znanja, ime in priimek ter podpis vodje programa usposabljanja ali spopolnjevanja, ime in priimek ter podpis direktorja ACS, kraj in datum izdaje potrdila/priloge, žig ACS.

Če zaradi posebne narave učne skupine ne izdamo potrdila Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport o profesionalnem usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, tistim udeležencem, ki so uspešno dokončali program, izdamo **potrdilo ACS o uspešno zaključenem usposabljanju oz. spopolnjevanju**, ki vsebuje iste podatke, kot so v prejšnjem odstavku navedeni za Prilogo. To potrdilo z ustreznimi logotipi projekta prejmejo tudi vsi udeleženci, ki so se udeležili usposabljanja, a ne živijo na ozemlju Republike Slovenije ali niso njeni državljani.

11. SESTAVLJAVCI PROGRAMA

Osnovo, ogrodje, **temelj programa** sta v devetdesetih letih oblikovali dr. Nena Mijoč in Sonja Klemenčič. **Nadgradnjo, preoblikovanje programa in posodobljeno učno gradivo** so po letu 2000 glede na evalvacije posameznih skupin, nove sodelavce ter potrebe v okolju izpeljale Natalija Žalec, spec. andr., dr. Sabina Jelenc Krašovec, Nataša Elvira Jelenc, Damjana Urh in dr. Nevenka Bogataj.

Program temeljnega usposabljanja za mentorje čezmejnih študijskih krožkov je v sedanji obliki plod projektnih zahtev projekta *Čezmejni laboratorij za razvoj človeških virov in mrež sodelovanja za ovrednotenje znanja in virov na območju INTERREG (2011-2014)* in dela partnerjev v njem:

- ▶ Almira Pirih in Patricija, Rejec, obe Posoški razvojni center, Tolmin,
- ▶ Nada Uršič Debeljak, Ljudska univerza Nova Gorica,
- ▶ dr. Nevenka Bogataj, Andragoški center Slovenije in ter
- ▶ Elena Slanisca, EnFAP, Gorica, Italija, ki je projekt koordinirala.